

A játék egy dobozban elhelyezett játékmező (ezek színesek), a kérdések és a helyes megfejtések egy kis füzetben találhatóak. Bábuokkal és dobókockával vannak felszerelve. Mi kipróbáltuk, hasznosnak bizonyult, ezért ajánljuk másoknak is.

(A Dobókockás környezetvédelem társasjáték megrendelhető: Czene Gyuláné, 3100 Salgótarján, Somogyi-Bacsó út 4. Ár: 1300 Ft/db)

Dr. NAGY ANDOR
főiskolai magántanár
Eger

Dr. Trencsényi László: Utak és történetek

1932-ben születtem, és így ifjúkoromban cserkész voltam 1948-ig Dobós diákként. Mindmáig emlékezem a sok ismeretet és élményt adó rajgyűlésekre, őrsi összejövetelekre, a pilismaróti táborozásra, a különböző képességfejlesztő próbákra, számháborúkra stb.

Az egri főiskolán 1960 óta oktatom. Itt kezdettől jelentős szerepet kapott a pedagógiai, majd a neveléstudományi tanszéken a gyermekmozgalom mint nevelési színtér megismertetése a hallgatókkal, illetve korábban az úttörővezető-képzés.

Átéltam a rendszerváltoztatás folyamatában a gyermekmozgalmak megújulását, és élem azt a sajátos világot, amelyben gyermekeink tömegei nem részesülhetnek azokban a javakban, amik a gyermekmozgalmakból adódhatnak.

A csellengők, a kulcsos gyermekek, a rossz társaságba kerülők, a családokból kivetettek, a gyermekbűnözőkké válók mentsvára lehetne a gyermek- és ifjúságmozgalom.

60 éve történt, hogy hazánkban a minden gyermeket megszólító, minden gyermeknek programot, élményt adó úttörőmozgalom zászlót bontott. Erre emlékeztet 16 évvel a rendszerváltoztatás kezdete után dr. Trencsényi László professzor összeállításában megjelent *Utak és történetek* c. tartalmas és terjedelmes kötet, amely adalékokat tartalmaz a magyar úttörőmozgalom történetéhez.

A kerek évfordulót köszöntő kötet nem ünnepeltet, sokkal inkább emlékeztet. Emlékeket, tanulmányokat, empirikus kutatási beszámolókat tartalmaz. Felidézi a hat évtized sokszor pozitív, de számos esetben negatív hangvételű megnyilvánulásait.

A kötetet bevezető kritikus, de rendkívül tartalmas előszóból kiemelésre kívánczik, hogy az úttörőmozgalom történetének monografikus feldolgozása még mindig várat magára, jóllehet tény, hogy „az úttörőtörténelem része a modern Magyarország történetének”.

Az első tanulmány szerzője Trencsényi Waldapfel Imre, aki 1946-ban és 1957-ben is „nevét és arcát adta az úttörőmozgalomnak”, aki 1948-ban „Az Úttörő Mozgalom eszményeiről” írva történelmi keretbe ágyazva fejt ki klasszikussá váló mondanivalóját, ami a későbbiekben hivatkozási alapul szolgált.

Az úttörőmozgalommal is foglalkozó ókortudós apát követik a kötetben a fiak: Trencsényi Imre és László.

Trencsényi Imre emlékiratai közül az első 1946-os, amíg az utolsó 60 évvel később íródott. Valóságos kordokumentum, saját készítésű fotók gyűjteményeként jelenik meg a kötetben.

Az összeállítást is végző Trencsényi László írásai jelentik a nagyobb terjedelmet, és érdekelhetően sejtetik a mozgalommal mindmáig való együttlélést, az elkötelezettséget.

Az 1890-es években alapított amerikai pionír mozgalomtól a kötetet olvasva eljutunk a rendszerváltás óta is a legtöbb gyermeket vonzó, születésének 60. évfordulójához érkezett magyar úttörőmozgalomhoz.

Mindez köszönhető a kötet összeállítójának, szerzőinek és az Új Helikon Bt Kiadónak.

DR. DOMONKOS JÁNOS

ny. iskolaigazgató

Budapest

Bayer Zsolt: „...Hogy legyen jel”

Az 1956-os magyar forradalom az 1945 utáni világtörténelem kiemelkedő eseménye volt. Az 1956 őszen kirobbant magyar forradalom és szabadságharc a szovjet világhatalom bukásának első eseménye volt.

Bayer Zsolt: 1956 „...Hogy legyen jel” című könyve a nemzethez szól, amely 1956-ban magára talált, és kitűnőre vizsgázott magyarságból és demokráciából.

Gosztonyi Péter „Feltámadott a tenger...” című munkája utolsó fejezetében elkészítette '56 mérlegét: „A magyar forradalom történeti értékelésében több mint 30 év távlatából sincs a Nyugaton élő és az otthoni magyar között különbség. Egy elenyésző számú kisebbség kivételével 1956 októbere mindenki számára, aki ezt Magyarországon átélte, egy felemelő, nagyszerű, szívet melengető élmény volt. A nemzet akkor talált magára, visszanyerte önbecsülését, vizsgát tett magyarságból és demokráciából. Ötvenhatban Európa és az egész világ Magyarországra figyelt... Mert 1956-os forradalmunk – joggal – az 1945 utáni világtörténelem egyik legkiemelkedőbb, legnagyszerűbb eseménye volt, amelyre nemcsak mi, de a későbbi magyar generációk is büszkén fognak visszatekinteni.”

Az '56-os forradalom politikai és katonai történetét már sokan feldolgozták. A magyar és emellett azok a külföldi történészek és politológusok nemcsak az események alapos feltárására törekedtek, hanem történelmi és társadalmi jelentőségének megfelelően háttérét is megrajzolták, s a forradalom mozgatórugóit is igyekeztek körültekintő tárgyilagossággal kikutatni, valamint a forradalmat értékelni.

Már azt lehetett gondolni, hogy nem is lehet újabb tényanyagokat feltárni, és akkor most az olvasóközönség széles rétegeinek kezébe kerülhetett Bayer Zsolt megrázó képes albuma 1956-ról, hogy legyen jel, hogy álljon előttünk örök mementóként.

Könyve bevezetőjében írja a szerző: „A bátorság akkor hitelt adott a lövészárkok mélyén remegőknek, a Szörny ellen lázadóknak. Akik odakünn az utcán egymásba kapaszkodva menekeltek, a lelkük sivár termeiben gyönyörű szép tüzeket gyújtott az újra megtalált Haza. Adott a férfiaknak, akik aztán végül is megfogták a fegyvert. A gyerekeknek, akik szintúgy, s kicsi, puha álmaikból ébredve mindjárt tankok elé vetett testtel várta Őket a Forradalom. Adott az asszonyoknak, akik még nem sírni is megtanultak egy éjjel. Adott az öregeknek, kiknek elnyűtt lépteiben, kezük remegésében, megfakult tekintetében éppúgy benne volt a szabadság. Adott a parasztnak, aki vasvillája után nyúlt... Végre...”

Egy bátor férfi járt akkor Budapest utcáit. Fényképezett – IDÉZZÜK A KÖNYV FŐGONDOLATÁT – 1956. október 23-a és november 11-e között. Hogy legyen jel. Tanúság – háborúról, tisztaságról, hősről, vérről. Aztán a jeleket a lélek megint sivárrá lett termeibe kellett zárn.